

Detergenten

Information för Sunlights och Sumas personal i Nyköping

Nr 7 1971

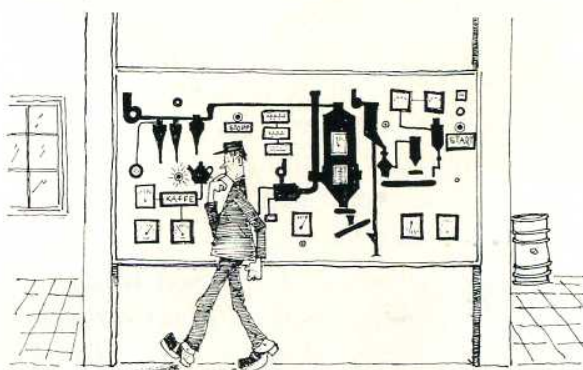
Människan och automatiken

Automatik är ett av dagens lösenord. Säkert är det många, som i likhet med Kalle Johanssons "gubbe" på bilden, är konfunderade inför automatikens erövringar inom industrin.

Automatiken ger möjlighet till rationaliseringar och ersätter därmed dyrbar arbetskraft. Automatiken förkortar tiden för många tillverkningsprocesser. Automatiken ger säkrare kontrollsystem etc. Med andra ord — den har många fördelar jämfört med den manuella arbetskraften.

Men en långt driven automatik kan innebära, att många människor blir ensamma i sin arbetsmiljö. Vissa arbetsuppgifter, som tidigare krävt flera personers insatser sköts nu av en person med hjälp av automatikens underverk, invecklade instrument, som fordrar en skärpt uppmärksamhet av den som har ansvaret för kontrollen av desamma.

Automatiken ställer större krav på den psykiska vitaliteten än på den fysiska. De flesta människor känner motstånd till förändringar och automatiken innebär i allmänhet en förändrad arbetssituation. Information, utbildning och praktisk träning är nödvändiga aktiviteter, som måste sättas in för att den enskilda människan skall känna sig välanpassad till sin nya arbetsmiljö.

På Sunlight finns inom anläggningsavdelningen en instrumentsektion, där vi hittar ingenjör Roland Lundqvist, som är en av de sex medarbetarna inkl. ingenjör Stig Solfors, som är sektionschef, men för närvarande på semester.

Vi frågar Roland om Sunlight är en högt automatiserad industri?

"Högt automatiserad är att ta till i överkant", säger Roland, "men om vi jämför med andra Unileversföretag i Sverige tror jag vi ligger ganska långt framme. Men tar vi som exempel kvarnindustrin, som kan och har automatiserats mycket högt, då ligger vi långt efter. Det relativt stora produktsortimentet i vår tillverkning begränsar automatiken. Inom alla företag finns det ju en optimal gräns för lönsamhet i automatiseringen. Teoretiskt skulle man kunna tänka sig att automatisera fabriken så, att en man trycker på en knapp så startade hela

maskineriet. Det är emellertid inte praktiskt försvarbart eftersom kostnaden för utrustning och service skulle bli enorm och inte stå i relation till en bemannad fabrik”.

”Var i fabriken har vi den mesta automatiken?”

”Den mesta automatiken har vi inom pulvertillverkningen och på den nya anläggningen för tillverkning av toalett-tvålbas. Tvåltorkarna är också numera utrustade med automatik. Ångcentralen krävde för ca fem år sedan två man/skift, men är numera endast sporadiskt bemannad på så sätt, att en person startar, men sedan utför han andra arbetsuppgifter på fabriken. Han är utrustad med automatisk sökning, dvs om ett fel uppstår i ångcentralen slår genast den sökare han bär på sig larm.”

I kokeriet träffar vi Kalle Fredin, processskötare vid tillverkningen av toalett-tvålbas. För den icke initierade ser det hela ut som ett virr-varr av rör, behållare, rattar och kranar. Mitt i allt reser sig majestätiskt den stora manöverpanelen med instrument, vars visare pendlar nervöst hit och dit, skrivare som ritar fina mönster i form av diagram samt lampor, som blinkar i olika färger. Ett försök att få Kalle avses för att ställa några frågor misslyckades för tillfället, för just då krävde jobbet all uppmärksamhet. I stället ”beviljade” Kalle en intervju efter arbetstidens slut.

Kalle jobbade tidigare också i kokeriet, men då i grupp. Här arbetar två man under ett par timmar vid starten på förmiddagsskiftet, en man under resten av förmiddagsskiftet och en under eftermiddagsskiftet. I framtiden är det dock

meningen att förmiddagsskiftet helt skall klaras med en man. Red frågade Kalle hur han upplever detta nya med så mycken automatik jämfört med sitt tidigare jobb?

”Det här är mera påfrestande” svarar Kalle utan att sväva på målet. Förut när man jobbade mera ”handgripligt” kunde man tänka på andra saker ibland, men här går det inte. Det blir antagligen lugnare när vi blivit riktigt vana och när anläggningen är helt inkörd. Allt det nya gör att man än så länge spänner sig i överkant och bevakar mer än vad nöden kanske kräver. Men det kan hända så mycket och så snabbt i en sådan här anläggning. T.ex. om det blir ångbrist, då händer det genast saker. Tvålen stelnar i ledningarna och det blir en massa trubbel. När det händer grejor så blir man litet orolig och bevakar sedan de områdena extra noga ett par dagar framöver för att vara säker på att inte samma saker händer igen. Men när allt flyter som det ska känns det skönt och man kan tillåta sig att koppla av några minuter”.

”Tycker Du det här jobbet är så krävande så Du rent av skulle vilja gå tillbaka till det gamla?”

”Neej, absolut inte. Det här är mycket mera intressant och engagerar människan på helt annat sätt. Det känns mer ansvarsfullt. Nu har jag varit med från början och lärt mig grundligt hur anläggningen fungerar. Det är också meningen att vi längre fram skall lära oss mera om kvalitet och även att ta driftanalyser.”

”Ensamhet och osäkerhet i arbetsmiljön, som förut nämndes kan tänkas uppträda i automatikens spår — har Du någon känsla av det?”

”Det har jag inte. Får man bara lära sig ordentligt hur allt fungerar och man känner att man kan jobbet, så är det ingen fara. Dessutom är man så pass

engagerad hela tiden så man har inte tid att känna efter om man är vare sig ensam eller osäker. Jag kan dock tänka mig att personer med nervös och osäker läggning inte skulle passa så bra på avdelningar med mycken automatik, men själv har jag inte upplevt detta som något negativt. Automatiken ger ju mycket säkra och snabba metoder, t.ex. här vid tillverkning av grundtvål så kör vi nu fram samma kvantitet på en dag, som tidigare tog ca en vecka i anspråk när vi tillverkade i pannor. Och då var vi 3—4 man på det jobbet."

"Kan man säga att Du trivs med Din nuvarande uppgift?"

"Det kan man nog säga. Vad vi väntar på här i kokeriet är en upprustning av ventilationssystemet. Det är mycket varmt och fuktigt som det nu är och det känns tröttande ibland. Men jag har hört att en sådan förbättring är planerad så vi hoppas den kommer snart", sade Kalle Fredin, en gotlänning, som fastnat för fastlandet och automatiken.

Bengt Pettersson, med 37 år i företaget, arbetar också i kokeriet på torkanläggningen för tvål. Även om man har svårt att tro det, så skall han gå i pension nästa år. Därför är man väl inte oartig om man säger, att Bengt tillhör den äldre arbetskraften i fabriken.

"Tycker Du Bengt, att det nymodiga med automatik har förändrat Din arbets-situation? I så fall i positiv eller negativ riktning? Större delen av Din anställningstid har Du ju arbetat mera manuellt."

"Visst har automatiken medfört förändringar och den är bra när den fungerar

som den skall, men även den kan spåra ur förstår. Och då händer många saker på en gång och det händer snabbt. Förr när det inträffade malörer i de manuella jobben, så blev det kanske ett par saker att reda upp, men här fordras passning och snabba ingripanden för annars blir det en massa trassel efteråt. Man har stor respekt för signallampan, som talar om att det är "vajsing" någonstans. Men vi blev ordentligt upplärda och informerade i början om hur det hela skulle fungera, så det har gått bra ändå. Det beror också en hel del på en själv. Man får försöka samla uppmärksamhet och anpassningsförmåga. När allt går planerligt ser det rysligt enkelt ut när vi spatserar här framför manövertavlan, men det fordras att man hela tiden har ögonen på instrumenten. Bara ett par graders skillnad i temperatur eller en liten tryckförändring, ojämn ångtillförsel eller strömavbrott kan ge oss en riktig bakläxa. Du tycker kanske det ser konstigt ut att vi tar matrast här vid tavlan ibland, men det är lugnare än att sitta på lunchrummet. Inträffar någonting så blir det jobbigare efteråt om man varit borta en längre stund."

"Har automatiken isolerat Dig på arbetsplatsen?"

"Det får man tillstå, att man blivit mera bunden med automatiken, men det är också en fråga om vilja till anpassning hur man upplever den nya miljön."

Några märkbara spår av isolering kunde Red inte konstatera. Bengt är fortfarande lika utåtriktad som han alltid varit.

Vi behöver kanske inte oro oss för automatikens erövringar. Med rätt utbildning och information kan övergången göras mjuk och anpassningen sådan, att människan inte behöver känna sig varken ensam, osäker eller överflödig.

STUDIEVERKSAMHETEN

Visst känns det en aning vemodigt när hösten plötsligt är ett faktum. Men hösten har också många trevliga saker i släp-tåg. Föreningar, klubbar, kurser t.ex. återupptar sin verksamhet och man samlas igen kring många trevliga aktiviteter.

Sunlights interna kursverksamhet startar också inom snar framtid. Här nedan presenteras ett preliminärt kursprogram för hösten -71 och våren -72. — Titta bara, här finns säkert någonting Du kan ha nytta och glädje av!

FÖRETAGS-KÄNNEDOM I

Information om Sunlights verksamhet

Representanter fr. företagets olika avdelningar

"START"

Sveriges Radio & TV:s nybörjarkurs i engelska

Monica Lundberg

TEKNISK ENGELSKA

Myron Feinstein

ENGELSK KONVERSATION I

Elisabeth Forsythe

ARBETSMILJÖ

Upprepning av den studiecirkel, som gick våren -71

Sixten Gillström

FÖRETAGS-KÄNNEDOM II

Information om Svenska Unilevers verksamhet

Representanter fr. Unilever-bolagen i Sverige

SPRAYKURS

Beskriver tillverkningsprocessen av spraytorkade tvättmedel

Stig Solfors
Lennart Holmqvist
Ingvar Tenghed

PERSONAL

Studiecirkel kring personaladministration

Ulf Johansson

RUNDEVANDRING I FABRIKEN

för anställda och deras anhöriga. Kvällstid

Daga Lundkvist

MUSIKLYSSNING — SERIÖS MUSIK

Deltagarna presenterar och spelar egna skivor och band i Hörsalen

Daga Lundkvist

Ytterligare förslag till kurser, och förfrågningar om ovan nämnda samt externa kurser, kan Du diskutera med Ulf Johansson, tel. 108.

Inbjudan till deltagande i kursverksamheten kommer som vanligt att sändas till varje anställd. I likhet med tidigare år börjar kurserna omedelbart efter arbetstidens slut ca 16.45.

IDROTT

Hatten av för våra duktiga fotbollsflickor, som vann korpens damfotboll med att sparka in 36 mål.

Britt Dahlbeck har helgarderat Sunlights mål så när som på 2 gånger och inte mindre än 22 gånger såg Anna-Greta Johansson till att bollen satt i motståndarnas nät.

Inte nog med detta, Sunlight-flickorna vann även korpens volley-boll för damer.

*

Simma lugnt i Hjortensbergsbadet ses många Sunlightare göra, flera samlade inteckningar till Milsimmet. Härom kvällen såg Red idel bekanta ansikten ovan vattenytan. Elsie Pettersson svalkade sig i 1000 meter efter nyss avslutad fotbollsträning. Vidare kunde man känna igen Göran Kennmark, Stig Liljeroth, Allan Nyberg, Juhani Jaarmo, Svante Lundgren m.fl. Svante är förresten flitig gäst i Hjortensberg. Han har redan simmat ihop till 2 mil.

Inte lär det bli någon risk att vår egen efterlängtade bassäng vid Holken kommer att stå outnyttjad. Hoppas bara att vi får träffas i den till nästa sommar.

FACKLIGT

Den 27 maj hade Fabriksklubbens gruppombud en snabbträff på Sunlight. Avsikten med träffen var bl.a. att redovisa, kommentera och diskutera den samrådsverksamhet, som är meningen skall äga rum på avdelningarna. Sedan det visat sig mindre lyckat med de stora sammandragningarna, med vilka denna verksamhet startades, var meningen att bedriva denna via sammankomster med respektive gruppombud. Så har tydligen inte skett. Endast några avdelningar har haft sammankomster under våren. En allmän pessimism beträffande utsikterna till en förbättring av den här verksamheten, liksom annan verksamhet i anslutning till nämndavtalet, var märkbar.

Bl.a. ansåg man, att arbetsutskottet inte arbetade på det aktiva sätt, som varit

meningen när detta bildades. Det hade annars varit naturligt, menade man, att detta hade fått i uppdrag att söka stimulera och stödja samrådsförfarandet på produktionsavdelningarna.

Vidare ansåg mötet, att det nuvarande lönesystemet snarare motverkar än stimulerar ett ökat samarbete. Det ansågs följaktligen angeläget med en översyn för att, om möjligt, skapa förutsättningar för ett system som inte var så bundet till gammal och auktoritär organisationsform, som det nuvarande.

Efter ytterligare en stunds diskussion skiljdes ombuden för en välbehövlig sommarpaus i de arbetsplatsdemokratiska funderingarna.

Roine Eriksson

Då var det allvar

Det händer ganska ofta att vi har falskt brandlarm på Sunlight, men onsdagen den 25 augusti var det allvar. En rätt svårsläckt klorbrand hade utbrutit i blandaren för klorbärare och vaselinolja. Denna blandning används vid tillverkningen av Sun maskindisk och i en del av Sumas disk-produkter.

Rök- och klorlukter över fabriksområdet gav till känna att fara var å färde och brandmännen hade ett hårt jobb innan man fått bukt med branden. Inga människor skadades, men rätt omfattande rök- och vattenskador kunde konstateras.

Red frågade produktionschefen Bengt Östergren om branden förorsakar några större avbrott i tillverkningen? "Neej",

säger Bengt, "vi räknar med att vara igång igen i början av vecka 36. Något större avbrott vare sig i tillverkningen eller för personalen innebär branden inte. Det tar ca fjorton dagar att reparera de materiella skadorna och endast ett par man var sysselsatta här, och de har tillfälligt omplacerats på andra avdelningar".

Vad säger distributionschefen Åke Nilsson då? Finns det tillräckligt i lager av de produkter, som berörs? Eller blir det problem med leveranser? "För fjorton dagar är vi alla gånger försörjda", säger Åke, "det behöver absolut inte bli några förseningar i leveranserna för de här produkterna".

PERSONALMEDDELANDEN

Vi gratulerar till

60 år

Tage Herlin, ekonomidirektör, 1.9

50 år

Naemi Jägerud, månadslöner, 6.9

Ingrid Nordin, faktureringsavd., 10.9

Majken Hall, avd. flytande prod., 19.9

Harry Sjöberg, verkstaden, 6.9

och adjö till

Ingvar Begntsson, Suma-represent., 30.6

Simon Drott, pulvertillverkningen, 2.7

Sven Johansson, lagret, 2.7

Roland Karlsson, tvålpackningen, 2.7

Aila Ojala, tvålpackningen, 2.7

Elsa Andersson, tvätteriet, 3.7

Birgitta Eriksson, driftlab., 9.8

Jakob af Forselles, tryckeriet, 13.8

Helena Kuoppala, tvålpackningen, 16.8

Vi säger välkommen till

Tord Eberhardtsson, verkstaden, 21.6

Agne Nilsson, pulvertillverkningen, 3.8

Ali Törmänen, " 3.8

Eino Herranen, " 3.8

Eino Manninen, " 6.8

Bernt Karlsson, " 6.8

Tommy Löfgren, pulverpackningen, 13.8

TACK

Ett hjärtligt tack till företagsledning samt arbetskamrater på lager och expedition för uppvaktningen på min 60-årsdag.

Elis Karlsson

Vad skulle Du säga om rökfria sammanträden?

AB SUNLIGHT

Fack

611 01 Nyköping. Tel. 0155/172 00

Ansvarig utgivare: Elis Härshammar

Redaktör: Daga Lundkvist

VET DU

att alla anställda har möjlighet att lämna in gods för tvättning i vårt tvätteri. Priset är för maskintvätt med mangling kr 1:60/kg för handtvätt kr 4:80/tim och för strykning kr 4:80/tim.

Anställda, som bor i Nyköping får tvätten hämtad och levererad för kr 2:—.